

Notitie : Quickscan Flora en fauna HAVS-terrein, Sint-Oedenrode

-Concept-

Datum : 12 juni 2017
Contactpersoon- : Okko Project
opdrachtgever
Projectnummer : 211x07705
Opgesteld door : Martijn van de Schoot
Gecontroleerd : Marcel Koen
door

Op het HAVS-terrein in Sint-Oedenrode zijn nu enkele bedrijven gevestigd. Om de entree en beleving van Sint-Oedenrode, gezien vanaf de A50, de Oostelijke Randweg en het Dommeldal, te verbeteren wordt het rommelig ogende terrein geherstructureerd van een bedrijventerrein tot een woongebied. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones met als doel natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden. Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren. De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

Voor deze gebieden geldt een planologisch beschermingsregime. Activiteiten in deze gebieden zijn alleen toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken of waarden of als deze kunnen worden tegengegaan met mitigerende maatregelen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft, voor wat betreft soortenbescherming, betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Stappenplan soortenbescherming

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze

vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 23 mei 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving hiervan. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van "expert judgement" is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Noord-Brabant. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd middels de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

Het plangebied bevindt zich ten oosten van de kern van Sint-Oedenrode, tegen de A50 aan. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 160,0910, Y= 397,526. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een tankstation zonder LPG, enkele woonhuizen, meerdere grote loodsen (meubel verkoop), en een braakliggend terrein met ruigtevegetatie en enkele hopen bakstenen. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit een aftakking van de Dommel in het zuiden, met daarachter een stuk bos met daarbij een poel, en de hoofdstroom van de Dommel. Aan de oostzijde ligt een grasland en de Oostelijke Randweg. Aan de noordwestzijde liggen enkele woningen en de Eerschotsestraat.

In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 10 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek



Figuur 1. Topografische kaart plangebied.



Figuur 2. Luchtfoto plangebied



Figuur 3. Tankstation met woning.



Figuur 4. Noordzijde loodsen.



Figuur 5. Meest westelijke gebouw.



Figuur 6. Leegstaande bungalow.



Figuur 7. Schuurtje in oostelijk deel plangebied.



Figuur 8. Hopen bakstenen en zand binnen plangebied.



Figuur 9. Aangrenzend Dommeldal met vertakking van de Dommel.



Figuur 10. Braakliggende terrein, oostelijk deel plangebied.

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft sloop van bestaande gebouwen en bouw van woningen op het huidige bedrijfsterrein. Ook zal de aanwezige vegetatie (Kruidenruigte, struweel, bomen en struiken) worden verwijderd. Het terrein zal verder bouwrijp worden gemaakt en er zal grondverzet worden gepleegd. In onderstaande figuren is de mogelijke toekomstige situatie weergegeven (figuur 11).



Figuur 11. Situatietekening met mogelijke inrichting plangebied.

Toetsing gebiedsbescherming

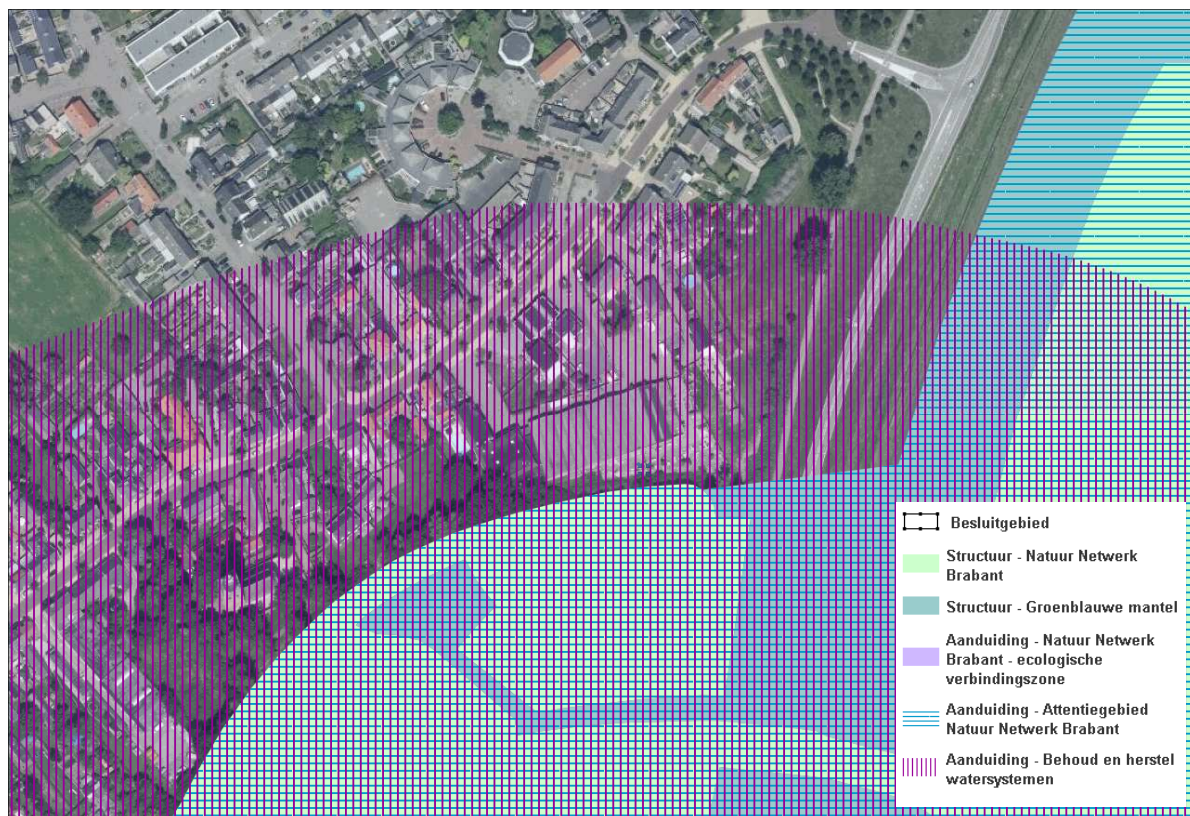
Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen ligt op 11,8 kilometer afstand. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van de ontwikkeling zijn significante effecten op voorhand uitgesloten.

Planologische gebiedsbescherming

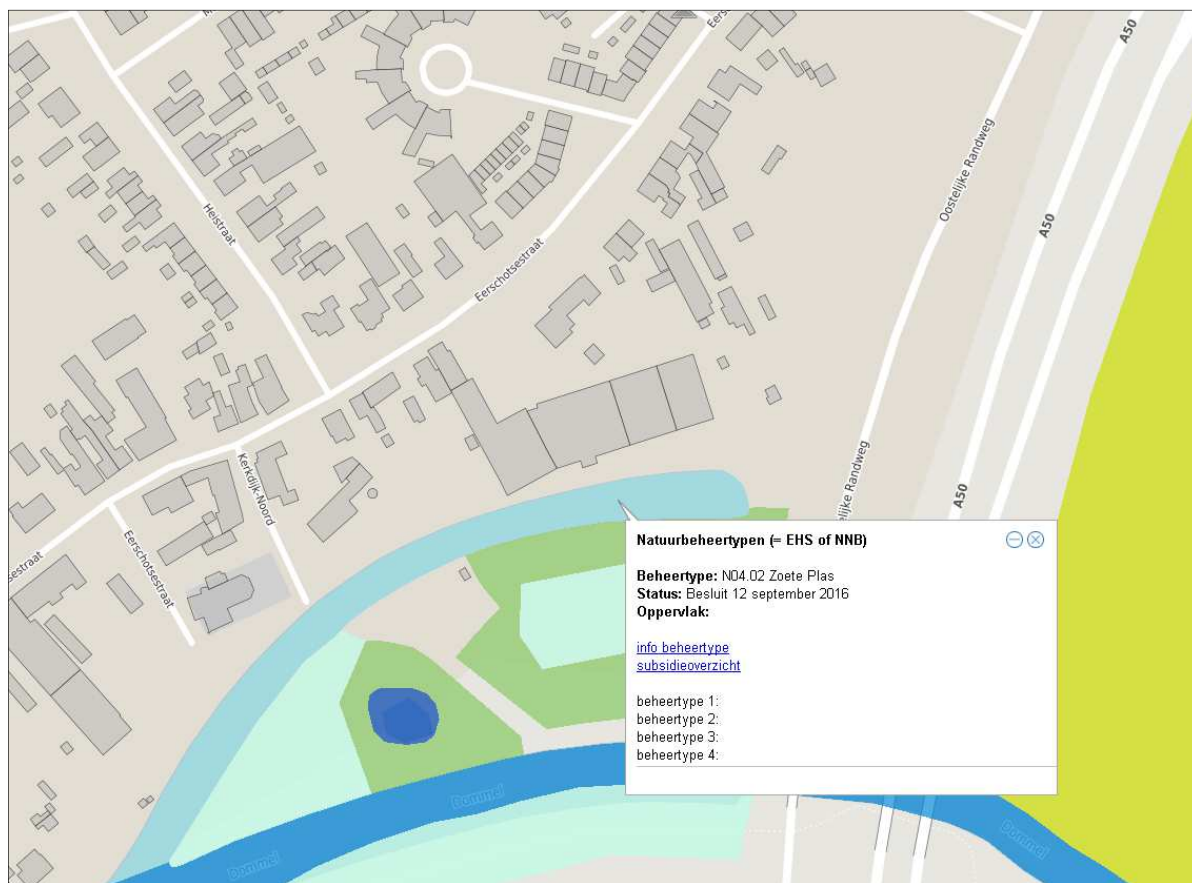
Het plangebied ligt in een gebied met aanduiding Behoud en herstel watersystemen. Het plangebied grenst aan het Natuur Netwerk Brabant en de Groenblauwe mantel, zie onderstaande figuur 12. Het meest zuidelijke puntje van het plangebied is gelegen in de groenblauwe mantel.

De groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap: de “ja-mitsbenadering”. De groenblauwe mantel biedt echter geen ruimte voor stedelijke ontwikkeling of de ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve vormen van recreatie en landbouw. Indien in deze punt toch stedelijke ontwikkeling is voorzien, dient hieromtrent in overleg te worden getreden met de provincie Noord-Brabant.



Figuur 12. Uitsnede kaart Verordening Ruimte (Provincie Noord-Brabant).

In het Natuurbeheerplan van Noord-Brabant is dit nabijgelegen onderdeel van het Natuurnetwerk geschaard onder de natuurbeheertypen N04.02 Zoete Plas, N10.02 Vochtig hooiland, N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos en L01.01 Poel en kleine historische wateren, zie onderstaande figuur 13.



Figuur 13. Uitsnede Natuurbeheerplan Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant).

De voorgenomen ontwikkeling vindt plaats buiten de NNB, waardoor het natuurnetwerk ter plaatse in oppervlakte niet wordt aangetast. Daarnaast is het betreffende NNB-gedeelte reeds gelegen langs een bedrijfsterrein waar menselijke activiteiten plaatsvinden. Daarnaast zijn binnen het droge gedeelte van het NNB ten zuiden van het plangebied reeds paden aanwezig waar dagelijks mensen wandelen (met hond). Ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling is het daarom niet aannemelijk dat wezenlijke kenmerken en waarden zullen worden aangetast door externe factoren. Vervolgonderzoek hieromtrent wordt niet noodzakelijk geacht.

Toetsing Soortbescherming

Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit bebouwing, verharding, voedselrijke ruigte, erfbeplanting en enkele bomen en struiken. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen zoals grote leeuwenklauw en wilde gagel die in deze omgeving voorkomen. Overige beschermde soorten vaatplanten zijn niet bekend uit de omgeving en/of het plangebied biedt geen geschikte standplaats voor deze soorten. Negatieve effecten voor vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

Vogels

In de omgeving zijn waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals gierzwaluw, huismus, ooievaar, roek en enkele soorten roofvogels en uilen waaronder steenuil en slechtvalk. Binnen het plangebied zijn geen geschikte nestlocaties aanwezig voor de steenuil. Ook betreft het plangebied geen optimaal foerageergebied en hebben de waarnemingen van steenuil betrekking op het landelijke buitengebied van Sint-Oedenrode. Daarbij zijn er tevens geen sporen als braakballen en uitwerpselen van de honkvaste steenuil aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied wel enkele vogelsoorten waargenomen waaronder merel, roodborst en bosrietzanger. Binnen het plangebied zullen naar verwachting diverse struweel broedende vogels tot broeden komen. In openingen ter hoogte van het dak van de loodsen kunnen tevens een soort als zwarte roodstart en spreeuw nestelen. Tevens is het niet uitgesloten dat hier een huismus of gierzwaluw een nest kan hebben

Verder zijn de bomen op en langs het plangebied gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten van broedvogels als roek, sperwer en ransuil; deze zijn niet aangetroffen. Ook zijn er geen nestmogelijkheden voor soorten als slechtvalk, kerkuil en ooievaar binnen of nabij het plangebied aanwezig.

Effectenbeoordeling

In de toekomstige situatie wordt vegetatie verwijderd en bebouwing gesloopt. Bij sloop van de loodsen bestaat de kans dat er één of meerdere nesten van de huismus en/of gierzwaluw verloren gaan. Nesten van de huismus en de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Voor aanvang van de sloop duidelijk te zijn of zich onder het dak van de voormalige stal nesten van de huismus en/of gierzwaluw bevinden. Op basis van de nader te verkrijgen informatie kan worden bepaald of er bij uitvoering van de sloop sprake is van overtreding. Bij de aanwezigheid van een of meerdere nesten zal door het treffen van maatregelen; zoals het aanbieden van tijdelijke nestkasten, behoud van voldoende dichte struiken, slopen buiten de gevoelige periode en het geschikt maken van de nieuwbouw, de functionaliteit van de nesten behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. Door het behoud van de functionaliteit, door zorgvuldig te handelen en het hier hooguit één tot enkele nesten zal betreffen, zal de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie huismussen en/of gierzwaluwen zeker niet in het geding en is een ontheffingsaanvraag mogelijk niet aan de orde.

Bij de uitvoeringsfase van de voorgenomen plannen kan er ook verstoring van broedende vogels plaatsvinden, waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Voor de betreffende soorten als geldt dat, indien de werkzaamheden ter plaatse of nabij opgaande begroeiing en/of de sloop van de bebouwing buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels zoals merel, winterkoning, roodborst, heggenmus, bosrietzanger, zwarte roodstaart etc. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden

aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. De voorgenomen plannen zullen geen afname van essentieel broedhabitat veroorzaken van een dergelijke vogelsoort, inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties is dan ook uitgesloten.

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor enkele uit de omgeving bekend zijnde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals kerkuil en sperwer. Deze soorten hebben een groot leefgebied en naar verwachting zal voor deze soorten in de toekomstige situatie voldoende (alternatief) leefgebied voorhanden blijven. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten.

Vleermuizen

Het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (Twisk en Limpens 2006) en gegevens uit de NDFF geven aan dat watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis in de buurt voorkomen (Art. 3.5 Wnb). Binnen het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de bebouwing. Via de diverse openingen in meerdere gebouwen hebben vleermuizen toegang tot de gebouwen en spouwmuren (figuur 14 -16).



Figuur 14. Geschikte opening/potentiële verblijfplaats voor vleermuizen.



Figuur 15. Geschikte opening/potentiële verblijfplaats voor vleermuizen.

Het plangebied zal gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis om te foerageren. Gezien de hoeveelheid opgaand groen met oppervlaktewater ten zuiden van het plangebied, zal het aanbod van foerageermogelijkheden voor de lokale vleermuizen door de voorgenomen plannen niet in het geding komen, ervan uitgaande dat er geen verlichting wordt gericht op de aftakking van de Dommel ten zuiden van het plangebied. Bij de voorgenomen plannen worden geen lijnvormige landschapselementen weggenomen, doorsneden of verlicht. Hierdoor is er geen sprake van het aantasten van potentiële vliegroutes.

Effectenbeoordeling

Met de ontwikkeling zullen de huidige gebouwen niet meer beschikbaar zijn en zal tevens opgaande vegetatie op het terrein worden weggehaald. Negatieve effecten voor vleermuizen zijn hierdoor niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes voor vleermuizen is noodzakelijk om negatieve effecten te kunnen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Diverse licht beschermde grondgebonden zoogdieren onder Art. 3.10 Wnb (das, eekhoorn, haas, veldmuis, ree, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken. Van de soorten beschermd onder Art. 3.5 Wnb is de bever uit de directe omgeving bekend. Binnen het plangebied zijn er geen verblijfplaatsen en/of sporen van deze soorten aangetroffen tijdens het veldbezoek. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied voor o.a. das.

Effectenbeoordeling

Voor haas, ree en veldmuis geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze geldt niet voor bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn en das. Voor de das zal hooguit een klein deel van het foerageergebied verloren gaan. In de omgeving blijft voldoende leefgebied voorhanden. Daarbij zijn er geen sporen als wissels, graafactiviteiten of latrines van de das op of nabij het plangebied aangetroffen. Negatieve effecten voor de das kunnen worden uitgesloten. Voor de kleinere marterachtigen is het gebied niet optimaal geschikt als habitat door het open karakter en de afwezigheid van kwalitatieve schuilmogelijkheden binnen het plangebied. Het gebied is te klein voor een territorium, en ligt vrij geïsoleerd van groter potentieel habitat door de A50 en de Dommel. Als eventueel foerageergebied is het matig geschikt, maar er blijft voldoende foerageergebied in de omgeving voorhanden. In de bebouwing zijn eveneens geen sporen als uitwerpselen of prooiresten van steenmarter aangetroffen. Op basis van deze punten is dan ook redelijkerwijs uitgesloten dat het leefgebied van de steenmarter, hermelijn, bunzing en wezel essentieel wordt aangetast door de voorgenomen plannen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën wordt op voorhand uitgesloten. De aftakking van de Dommel, gelegen binnen enkele meters van het plangebied, kan algemene vissensoorten bevatten. Het voorkomen van beschermde soorten vissen is onwaarschijnlijk. De aftakking van de Dommel, en de poel gelegen op 150 meter afstand van het plangebied kunnen een bron zijn van zwervende algemene soorten amfibieën (Art. 3.10 Wnb) als bruine kikker en gewone pad. Het plangebied is geschikt als landhabitat, met name stapels groenafval (Figuur 17). Deze soorten zijn dus binnen het plangebied niet geheel uit te sluiten.

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de zwaardere beschermde amfibieënsoorten (Art. 3.5 Wnb) zoals de alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker. Vanwege de ligging van de poel ten opzichte van het plangebied en het ontbreken van waarnemingen van deze soorten binnen enkele honderden meters zal het plangebied waarschijnlijk geen deel uitmaken van het leefgebied. Een enkel zwervend individu kan echter nooit uitgesloten worden. Ook nader onderzoek kan hier geen volledige uitsluiting over geven.



Figuur 17. (groen)afval op terrein, geschikte schuilgelegenheid voor amfibieën.

Uit de wijdere omgeving (1-5 km) is het voorkomen van de beschermde reptielensoorten levendbarende hagedis en hazelworm bekend (Art. 3.10 Wnb). Het voorkomen van deze en overige reptielen wordt op voorhand uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied en/of de geïsoleerde ligging van het plangebied ten opzichte van potentieel geschikte leefgebieden. Negatieve effecten op beschermde soorten reptielen worden hiermee uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van Art. 3.10 Wnb geldt een algemene vrijstelling van de Wet Natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zwaardere beschermde soorten komen in de omgeving voor maar zullen naar alle waarschijnlijkheid geen gebruik maken van het plangebied. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Binnen enkele kilometers is het voorkomen van de speerwaterjuffer (Art. 3.5 Wnb), gevleete witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart (Art. 3.10 Wnb) bekend. Van overige beschermde ongewervelde diersoorten zijn geen waarnemingen bekend. Het plangebied is echter niet geschikt voor deze en overige beschermde ongewervelde diersoorten vanwege het ontbreken van geschikte biotoop. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uitgesloten.

Conclusies gebiedsbescherming

De meest zuidelijke punt van het plangebied ligt in de Groenblauwe mantel. Indien in deze punt stedelijke ontwikkeling gepland is dient hieromtrent in overleg te worden getreden met de provincie Noord-Brabant. Hiernaast zijn bij de sloop van diverse panden en de bouw van woongelegenheden op het plangebied geen negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van planologisch beschermde gebieden te verwachten.

Conclusies soortbescherming

Gelet op de gevonden en potentiële ecologische waarden is de verwachting dat de beoogde planontwikkeling uitvoerbaar is. Voorafgaand en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden dient echter wel het bepaalde in de Wet natuurbescherming in acht te worden genomen:

- Binnen het plangebied kunnen nest- en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig zijn. Met de ontwikkeling zijn negatieve effecten niet uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen en functionele gebruik van met name de bebouwing binnen het plangebied wordt noodzakelijk geacht. Indien van toepassing kan, middels het tijdig treffen van de juiste maatregelen en het aanvragen van een ontheffing, de sloop en vervolgens nieuwbouw alsnog worden uitgevoerd.
- Ten aanzien van de overige (potentiële) broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen of voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op broedgevallen uit te (laten) voeren.
- Ten aanzien van vleermuizen dient verlichting, gericht op het naastgelegen waterrijke groen te worden voorkomen, zodat vleermuizen hier kunnen blijven foerageren.
- Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, op basis van verspreidingsgegevens, de aard van de ontwikkeling, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht ten behoeve van incidenteel binnen het plangebied aanwezige individuele dieren.

Ecologisch vervolgonderzoek *HAVS-terrein te Sint-Oedenrode*

Okko Projectontwikkeling

Eindrapport



Ecologisch vervolgonderzoek *HAVS-terrein te Sint-Oedenrode*

Okko Projectontwikkeling

Eindrapport

Rapportnummer:	211x07705
Datum:	15 oktober 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. G. Koning, Okko Projectontwikkeling
Projectteam BRO ¹ :	Jochem Rietbergen, Corianne Verberne, Marcel Koen en Martijn van de Schoot
Bron foto kافت:	Eigendom BRO, mei 2017



¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. BRO accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek neemt.

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5931 PK Boxtel
T +31 (0) 411 850 400
E info@bro.nl

BRO
Ruimte | om in te leven

Inhoudsopgave	pagina
1. INLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	2
2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Voorgenomen werkzaamheden / ingrepen	6
3. WERKWIJZE	7
3.1 Huismussen	7
3.2 Gierzwaluwen	8
3.3 Vleermuizen	9
4. RESULTATEN	12
4.1 Huismussen	12
4.2 Gierzwaluwen	12
4.3 Vleermuizen	12
4.4 Overige soorten	14
5. EFFECTENBEOORDELING	15
5.1 Huismussen	15
5.2 Gierzwaluwen	15
5.3 Vleermuizen	15
6. CONCLUSIE	16
7. VERVOLGTRAJECT	17
8. BRONNEN	18
9. VERKLARENDE WOORDENLIJST	19

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens om de benzinepomp, het woonhuis en de loodsen aan de Eerschotsestraat 72 en 74 te slopen en hier een woonwijk te realiseren. Alle gebouwen op het terrein worden hiervoor gesloopt. Middels een verkennende natuurtoets uitgevoerd door BRO is vastgesteld dat meerdere gebouwen geschikte verblijfplaatsen bevatten voor huismus, gierwaluw en met name gewone dwergvleermuis. Naar aanleiding hiervan is huismus-, gierwaluw-, en vleermuisonderzoek uitgevoerd in het seizoen van 2018, om nesten van gierwaluw en huismus, en verblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. In dit rapport worden de resultaten van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Zijn er nestlocaties van huismus en/of gierwaluw aanwezig in de gebouwen?
- Zijn er verblijfsfuncties van vleermuizen aanwezig in de gebouwen?
- Zo ja, welke soort, aantal en verblijffunctie m.b.t. vleermuizen betreft het hier?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van verblijfplaatsen?
- Leidt de verbouwing tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat de huidige verblijfplaats komt te vervallen/wordt verstoord, dan zullen deze (mede ten behoeve van een mogelijke ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een separaat activiteitenplan/mitigatieplan, omdat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vast moet komen te staan dat de maatregelen ook daadwerkelijk de functie die de gebouwen hebben voor de soort(en), doen behouden. Ook dient te worden getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffing aanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging te worden onderbouwd. Deze eventuele vervolgfase ten behoeve van een ontheffingstraject maakt deel uit van onderhavig vervolgonderzoek.

2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.1 Huidige situatie

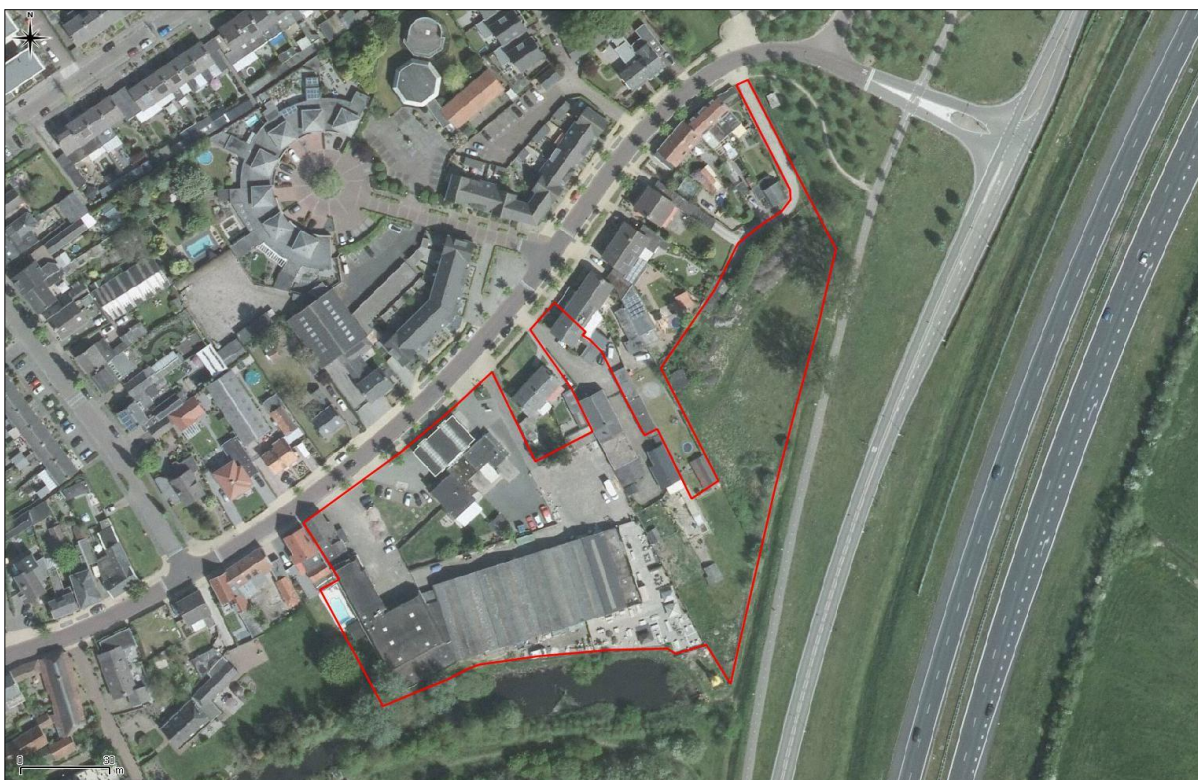
Het plangebied bevindt zich ten oosten van de kern van Sint-Oedenrode, tegen de A50 aan. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 160,0910, Y= 397,526. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.



Figuur 1. Topografische kaart plangebied

Het plangebied bestaat uit een tankstation zonder LPG, enkele woonhuizen, meerdere grote loodsen, en een kruidenrijk verruigd veld. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit een aftakking van de Dommel in het zuiden, met daarachter een stuk bos met daarbij een poel, en de hoofdstroom van de Dommel. Aan de oostzijde ligt een grasland en de Oostelijke Randweg. Aan de noordwestzijde liggen enkele woningen en de Eerschotsestraat.

In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 10 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.



Figuur 2. Luchtfoto plangebied



Figuur 3. Tankstation met gebouw



Figuur 4. Noordzijde loodsen



Figuur 5. Meest westelijke gebouw



Figuur 6. Huis in oostelijk deel plangebied



Figuur 7. Schuurtje in westelijk deel plangebied



Figuur 8. Kruidenrijk veld in zuidoostelijk deel plangebied



Figuur 9. Aangrenzend Dommeldal met vertakking van de Dommel



Figuur 10. Zuidoostelijk deel plangebied gezien vanaf Oostelijke Randweg

2.2 Voorgenomen werkzaamheden / ingrepen

De gewenste ontwikkeling betreft sloop van bestaande gebouwen en bouw van woningen op het huidige bedrijfsterrein. Ook zal de aanwezige vegetatie (Kruidenruigte, struweel, bomen en struiken) worden verwijderd. Het terrein zal verder bouwrijp worden gemaakt en er zal grondverzet worden gepleegd. Hier zal een woonwijk worden gerealiseerd. In onderstaande figuren is de mogelijke toekomstige situatie weergegeven (figuur 11).



Figuur 11. Situatietekening met mogelijke inrichting onderzoekslocatie

3. WERKWIJZE

3.1 Huismussen

Ten aanzien van de huismus zijn tussen 1 april en 15 mei 2018 twee veldbezoeken uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen, in de ochtenduren tussen 8.00 uur en 12.00 uur. Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor huismussen. Tijdens de veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Tevens is gedurende de veldbezoeken in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal of voedsel) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Op basis van de veldbevindingen is bepaald of zich onder het dakpannen dak van de te renoveren woningen bevinden broedlocaties van de huismus bevinden. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het kennisdocument van de huismus (BIJ12, versie 1.0 juli 2017).

Volgens de soortenstandaard kan de aanwezigheid van een nest van een huismus als volgt worden aangetoond:

1. een nestindicatieve waarneming:
 - een nest of nestbouw of
 - bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats (nest zelf vaak niet zichtbaar, maar grassprietten of veertjes steken uit) of
 - transport van voedsel of ontlastingpakketjes of
 - bedelende jongen in nest (vlak voor uitvliegen goed te horen, steken kopjes uit nestopening).
2. min. 1 waarneming in potentieel broedbiotoop in de periode 10 maart t/m 20 juni van:
 - een zingend mannetje (veelal op de dakrand) of
 - aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats of
 - balts.

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei (met tien dagen tussen beide veldbezoeken) of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 12 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 beaufort, het was helder tot half bewolkt en er was geen sprake van neerslag (zie tabel I).

Tabel I. Bezoeken i.v.m. huismusinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Weer	Temp.
10-04-2018	Huismus	08.45-10.45	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	13 °C
04-05-2018	Huismus	09.00-11.00	Wind gemiddeld 2 Bft Onbewolkt Geen neerslag	12 °C

3.2 Gierzwaluwen

Voor de gierzwaluw zijn in de periode van half mei tot half juli 2018 drie veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Tabel II geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor gierzwaluwen. De veldbezoeken zijn gedurende de avondschemering voor zonsondergang uitgevoerd. In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het “gieren” van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het kennisdocument van de gierzwaluw (BIJ12, versie 1.0 juli 2017).

De Gierzwaluw is een trekvogel die pas vanaf eind april in Nederland terugkeert vanuit Afrikaanse wintergronden. Kolonies zijn snel herkenbaar doordat de vogels geregeld bij de nesten zwermen en roepen. Deze waarnemingen zijn echter indicatief. Het vaststellen van een broedgeval geschiedt door het waarnemen van een in- of uitvliegende vogel.

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen kan voldoende aannemelijk gemaakt worden als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen
- waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli (jongen aanwezig)
- tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang
- tijdens goede (droge) weersomstandigheden.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van gierzwaluwen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 16 °C. De windsnelheid lag beneden de 4 beaufort en er was geen sprake van neerslag (zie tabel II).

Tabel II. Bezoeken i.v.m. gierzwaluwinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon op/ onder	Weer	Temp.
17-05-2018	Gierzwaluw	19.45 -21.45	21.27	Wind gemiddeld 3 Bft Zwaarbewolkt Geen neerslag	18 °C
07-06-2018	Gierzwaluw	20.00 -22.00	21.52	Wind gemiddeld 2 Bft Vrijwel geheel bewolkt Geen neerslag	27 °C
07-07-2018	Gierzwaluw	20.15-22.15	21.56	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaarbewolkt Geen neerslag	27 °C

3.3 Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn in de periode half mei tot en met september 2018 in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. Dit betreft de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. Vanaf eind juli vallen de kraamkolonies uiteen, verspreiden de vrouwtjes zich en gaan op zoek naar het gezelschap van baltende mannetjes. Winterverblijfplaatsen zijn zeer lastig aan te tonen. Van zomerverblijfplaatsen, kraamverblijven en paarverblijfplaatsen mag zekerheidshalve aangenomen worden dat deze ook als winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden, zolang de temperatuur niet te laag wordt (vorst).

De laatvlieger heeft als enige soort geen standaard invliegtijd. Het zwermgedrag is bij deze soort ook korter en kan al plaatsvinden vanaf 1 á 2 uur na het uitvliegmoment. Omdat het niet reëel is om de hele nacht binnen een of meerdere deelgebieden te zoeken naar laatvliegers, hebben in de periode half mei - half juli twee gerichte avondrondes (circa 2 uur na zonsondergang) plaatsgevonden met een tussenliggende periode van minimaal 30 dagen, ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van zomer- en kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. Daar kraamgroepen van de gewone dwergvleermuis door het in- en uitvliegen in deze eerste twee uur ook goed waarneembaar zijn, dit mede in verband met de groepsgrootte en het tijdig terugkomen om de jongen te zogen, is hieromtrent door de betreffende straten met meerdere personen te doorlopen een voldoende betrouwbaar beeld verkregen omtrent de aan/afwezigheid van kraamverblijfplaatsen. Daarnaast is tijdens de extra avondronde ten behoeve van gierzwaluw ook nog een uur na zonsondergang gelet op uitvliegende vleermuizen en heeft er in de periode mei – juli tevens een ochtendronde (circa 2 uur voor zonsopkomst) plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Vervolgens hebben in de periode half augustus - eind september twee avondrondes, met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen, plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van de functie paar-

verblijfplaats. Ten behoeve van het indiceren van een massawinterverblijfplaats, is de eerste avondronde vóór september 2017 uitgevoerd. Tabel III geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen.

De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Dit protocol schrijft voor dat de onderzoeksinspanningen afhankelijk zijn van de te verwachten soorten en functies. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Gezien de grootte en onoverzichtelijkheid van het terrein zijn de avondrondes en de ochtendronde in de periode half mei – half juli uitgevoerd door twee deskundige ecologen per veldronde. De veldbezoeken in de paarperiode zijn uitgevoerd door een deskundige ecooloog, omdat vleermuizen op de betreffende onderzoeksmomenten gedurende een langere periode nabij hun verblijfplaats rondvliegen/zwermen. Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwerrende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode half augustus - september produceren mannetjes vleermuizen de meeste sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson M500-384) met opnamemogelijkheid en weergave van sonogrammen. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name *Myotis*-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De weersomstandigheden voldoen aan de protocollaire eisen voor vleermuizen onderzoek: temperatuur niet lager dan 12 °C, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen (zie tabel III).

Tabel III. Bezoeken i.v.m. vleermuisinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon op/ onder	Weer	Temp.
17-05-2018	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.20 - 23.30	21.27	Wind gemiddeld 3 Bft Zwaar bewolkt Geen neerslag	18 °C
07-06-2018	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.45 - 00.00	21.52	Wind gemiddeld 2 Bft Vrijwel geheel bewolkt Geen neerslag	27 °C
08-06-2018	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	03.15 - 05.30	05.22	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	17 °C
13-06-2018	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	03.30 - 05.30	05.20	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	12 °C
07-07-2018	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.50 - 00.00	21.56	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaar bewolkt Geen neerslag	27 °C
09-07-2018	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.50 - 00.00	21.55	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaar bewolkt Geen neerslag	23 °C
30-08-2018	Vleermuizen (paarver- blijf en zwermplaats)	21.25 - 02.00	20.29	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaar bewolkt Geen neerslag	19 °C
20-09-2018	Vleermuizen (paarver- blijf en zwermplaats)	20.35 - 02.00	19.41	Wind gemiddeld 3 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	24 °C

4. RESULTATEN

4.1 Huismussen

Nestlocaties

Tijdens het eerste veldbezoek zijn binnen het plangebied geen huismussen aangetroffen. Wel is er een roepend mannetje op nr. 67 aan de overzijde van de wegwaargenomen en was er activiteit van huismussen richting nr. 94 en verder. Daarnaast is er een groenling roepend in opgaand groen binnen het plangebied waargenomen.

Tijdens het tweede veldbezoek zijn binnen het plangebied geen huismussen aangetroffen, wel zijn er weer huismussen in de “wijdere” omgeving gehoord/gezien

Leefgebied

Het groen aanwezig binnen het plangebied is tijdens het veldbezoek niet in gebruik geweest door huismussen. De voorgenomen ingreep zal dan ook niet leiden tot het verloren gaan van leefgebied van de huismus.

Omgevingscheck

De huismus is een soort die zowel voorkomt in de stadcentra als op het platteland, maar een voorkeur heeft voor bebouwde gebieden. Hierbij heeft huismus als vaste rust- en verblijfplaats en nestlocatie een voorkeur voor woningen die openingen hebben die toegang verlenen tot geschikte nestlocatie tussen het dak en het dakbeschoot met tevens voldoende groen in de omgeving van de woningen. Direct aangrenzend zijn meer woningen aanwezig waar huismussen broeden.

4.2 Gierzwaluwen

Zowel binnen als in de omgeving van het plangebied zijn geen nestlocaties van gierzwaluw aangetroffen. Tijdens de veldbezoeken zijn tevens geen gierende gierzwaluwen of ander nestindicatief gedrag waargenomen. Op een geruime afstand ten noorden van het plangebied zijn wel enkele zwaluwen gierend waargenomen op lage hoogte. Alle andere waarnemingen waren van gierzwaluwen op hoogte, maximaal circa 10 paar, onder andere boven de Dommelarm ten zuiden van het plangebied.

4.3 Vleermuizen

Op de eerste avond zijn vanaf circa 10-15 minuten na zonsondergang uitvliegende gewone dwergvleermuizen geconstateerd vanuit het gebouw aan de Eerschotsestraat 74. De vleermuizen kwamen uit meerdere open stootvoegen rond de westelijke hoek van het gebouw (zie figuur 13). In totaal zijn er 56 gewone dwergvleermuizen geteld welke uit het gebouw vlogen in de loop van een half uur. Bijna alle vleermuizen vlogen direct naar het zuiden over de loodsen heen, richting de Dommel. Een enkele vloog

richting het westen. Later op de avond kwam een van de vleermuizen terug en vloog weer het gebouw in. Dezelfde kraamverblijfplaats is de allereerste ochtend in hetzelfde huis waargenomen. Deze keer zwermde de vleermuizen in de achtertuin ten zuiden van het gebouw, alvorens ze aan deze zuidzijde via verschillende open stootvoegen naar binnen vlogen (zie figuur 12). Maximaal circa 10 individuen zwermde tegelijkertijd, terwijl er continu individuen in- en aanvlogen.

Bij de latere controlemomenten zijn geen in- of uitvliegers meer waargenomen in de woning. Wel werd er af en toe een passerende gewone dwergveermuis gedetecteerd over de woning, en over de loods richting de Dommelarm. Deze toonden echter geen binding met de bebouwing binnen het plangebied. Enkele keren werd er tevens een laatvlieger waargenomen binnen het plangebied. Het betrof iedere keer een doorvliegend individu, zonder foerageergedrag, vanuit het noordoosten ten opzichte van het plangebied.

In het paarseizoen zijn geen continu baltsende individuen waargenomen. Er vloog af en toe een gewone dwergvleermuis over, welke regelmatig sociale roepjes liet horen. De aanwezigheid van het individu en de hoeveelheid en consistentie van deze roepjes was echter beperkt, waardoor ervan uit kan worden gegaan dat een paarverblijf van dit individu niet binnen het plangebied aanwezig is.

Behalve in de woning bij het tankstation (Eerschotsestraat 74) zijn verblijfplaatsen in de loodsen en schuurtjes binnen het plangebied redelijkerwijs uitgesloten.



Figuur 12. Locatie kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis zuidzijde woning



Figuur 13. Locatie kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis westzijde woning

Foeragerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken in het kraamseizoen werd veelvuldig gefoerageerd boven de Dommelarm en boven het verharde terrein wat hiernaast ligt. In het paarseizoen werd hier echter vrijwel niet meer gefoerageerd. Tussen de loods en de woning werd met enige regelmaat heen en weer gevlogen door een enkel individu, hierbij werd ook de achtertuin van de woning meegenomen.

Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken zijn in de directe omgeving geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen dat door meerdere individuen wordt gevolgd, naast de vliegroute die vanuit de kraamverblijfplaats direct richting het zuiden over de loodsen heen ging. De loodsen lijken hier echter niet een essentiële rol te spelen.

4.4 Overige soorten

Mogelijk broeden er vogels zonder jaarrond beschermd nest in de bebouwing. Sloop dient daarom buiten het broedseizoen of na een controleronde plaats te vinden. Daarnaast dient men rekening te houden met de zorgplicht. Dit houdt in dat je dieren de kans geeft het plangebied te verlaten, wanneer ze dit niet op eigen kracht kunnen dan kan men deze met beleid naar een veilige plek buiten het plangebied verplaatsen.

5. EFFECTENBEOORDELING

5.1 Huismussen

De aanwezigheid van een nestlocatie van huismus is met voldoende zekerheid uitgesloten. Ook funktioneert het plangebied niet als essentieel leefgebied voor deze soort. Bij de uitvoering van de fysieke werkzaamheden gaat geen huismusnest en/of functioneel leefgebied verloren. Overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de huismus is daarmee uitgesloten.

5.2 Gierzwaluwen

Er zijn geen indicaties dat de gebouwen binnen het plangebied nestlocaties van de gierzwaluw bevatten. Bij de uitvoering van de fysieke werkzaamheden gaat geen gierzwaluwnest verloren. Overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de gierzwaluw is daarmee uitgesloten.

5.3 Vleermuizen

Bij de sloop van de woning met de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zullen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. De gewone dwergvleermuis is opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. De bescherming hiervan binnen Nederland is geregeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Bij sloop van de woning zullen artikel 3.5 lid 2 en 4 overtreden worden, respectievelijk het opzettelijk verstoren van de dieren en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

6. CONCLUSIE

In het woonhuis (Eerschotsestraat 74) is een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Bij verstoren of verwijderen van verblijfplaatsen wordt een overtreding begaan op de Wet natuurbescherming. Alvorens aan deze werkzaamheden kan worden begonnen dient een ontheffing verkregen te worden. Wij van BRO kunnen u begeleiden bij de aanvraag hiervan. Deze dient te worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN).

Tabel III. Overzicht aanwezigheid beschermde soorten en te nemen type maatregelen

Soortgroep	Aanwezig	Overtreding	Maatregelen ¹
Huismus	Nee	Nee	-
Gierzwaluw	Nee	Nee	-
Vleermuizen	Ja	Ja	Ontheffing aanvragen. Pas bij verlening van ontheffing kan hier met de sloop worden gestart.
Overige soorten ²	Ja	Te voorkomen	Rekening houden met broedseizoen en zorgplicht

² Dit betreft soorten die niet honkvast zijn en/of waarvan de nest/verblijfplaats niet jaarrond is beschermd. Echter mogen de nesten/verblijfplaatsen met eieren of jongen niet worden verstoord/verwijderd. Hieromtrent dient per complex de situatie qua planning en werkzaamheden te worden afgestemd met de begeleidend ecoloog.

7. VERVOLGTRAJECT

In verband met het feit dat er in het woonhuis (Eerschotsestraat 74) een kraamverblijfsfunctie van de gewone dwergvleermuis aanwezig is, wordt geadviseerd om zo spoedig mogelijk mogelijk, maar in elk geval voor 1 mei 2019 mitigerende maatregelen te nemen, in verband met de minimale gewenningsperiode van half mei tot half juli. Hiervoor dienen 4 tijdelijke kraamkasten (minimaal 80 bij 70 cm) aan bebouwing of een opzichzelfstaande constructie in de directe omgeving van het pand (maximaal 100 m afstand) te worden opgehangen op minimaal 3,5 m hoogte. De kasten dienen geschikt te zijn als kraamverblijf. Dergelijke kasten zijn onder andere verkrijgbaar bij FAUNUS Nature Creations. Na de gewenningsperiode kan met de sloop worden aangevangen, wel dient hierbij rekening te worden gehouden met gevoelige periodes van vleermuizen (kraam- en winterperiode). Vervolgens dienen in de nieuwbouw permanente geschikte kraamverblijfsmogelijkheden voor vleermuizen te worden geïntegreerd.

Zoals eerder genoemd dient voor het mogen slopen van het pand waarin een kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen, een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag dient te worden onderbouwd middels een activiteitenplan. In een activiteitenplan worden alle aspecten behandeld die noodzakelijk zijn voor een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming, conform de "Toelichting aanvraagformulier Wnb" van de Omgevingsdienst Brabant Noord. In het plan wordt verwoord op welke wijze de negatieve effecten van de ingreep op de verblijfsfuncties van de gewone dwergvleermuis wordt gemitigeerd en/of gecompenseerd. Daarnaast wordt verwoord dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de voorgenomen ingreep, in welk belang (en met welk doel) de herontwikkeling plaatsvindt en er redelijkerwijs geen alternatief is waarbij de verblijfplaats behouden blijven.

De Omgevingsdienst Brabant Noord neemt binnen 13 weken een besluit over de aanvraag. De Omgevingsdienst kan deze termijn met 7 weken verlengen.

8. BRONNEN

- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Huismus, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, december 2014
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0, december 2014
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0, december 2014
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 2.0, december 2014
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

9. VERKLARENDE WOORDENLIJST

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

